

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Пословни број РЕХж. 4/13
Дана 19.02.2013. године
Нови Сад

Апелациони суд у Новом Саду у већу судија Милице Богдан Личен, председника већа, Бранке Маљковић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у ванпарничном поступку **предлагача Х. М.** из Ч., ул....., Република М., коју заступа П. В. К., адвокат у С., против **противника предлагача Р. С.**, коју заступа Више јавно тужилаштво у С., ради рехабилитације покојних Б. Ј1., Б. М. и Б. Ј2., одлучујући о жалби противника предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Суботици, пословни број 2Рех. 138/12 од 21.11.2012. године, у седници већа одржаној дана 19.02.2013. године, донео је

РЕШЕЊЕ

Жалба противника предлагача се **одбија** и решење Вишег суда у Суботици, пословни број 2Рех. 138/12 од 21.11.2012. године, у побијаном делу одлуке којом је усвојен захтев предлагача за рехабилитацију покојног Б. Ј., **потврђује**.

Образложење

Решењем Вишег суда у Суботици, пословни број 2Рех. 138/12 од 21.11.2012. године усвојен је захтев предлагача Х. М. за рехабилитацију покојних Б. Ј1., Б. М. и Б. Ј2. Утврђено је да је одлука Среске градске комисије за конфискацију у Суботици, посл. бр. Кф. 259/945 од 20.10.1945. године у делу којим је установљено да су Б. Ј1 и жена му Б. М. рођ. Ф. и Б. Ј2. млађи (у изводу из матичне књиге умрлих Ј.) из С. лица немачке народности, те им је на основу Одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године и члана 30. Закона о конфискацији од 09.06.1945. године конфискована целокупна имовина која се налази у месту Ш. у корист Демократске Федеративне Југославије, ништава од тренутка њеног доношења као и све њене правне последице.

Против наведеног решења жалбу је благовремено изјавио противник предлагача побијајући га у делу којим је усвојен захтев за рехабилитацију пок. Б. Ј1 због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Жалба није основана.

Испитујући побијано решење у границама разлога наведених у жалби, пазећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1., 2., 3., 5., 7. и 9. Закона о парничном поступку као и на правилну примену материјалног права у смислу одредбе члана 386. став 3. Закона о парничном поступку

у вези са одредбом члана 402. Закона о парничном поступку, чланом 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, овај суд је нашао да је побијано решење донето без битних повреда одредаба парничног поступка на које овај суд пази по службеној дужности, као и без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју се указује жалбом, а на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања на које је правилно примењено материјално право.

У првостепеном поступку је утврђено да је Х. М. рођ. Б., унука Б. Ј.1 и Б. М. и ћерка Б. Ј.2 (Ј.,) лица чију рехабилитацију захтева.

Б. Ј.1, од оца Ј. и мајке Р., рођ. К., је рођен године у Б., Република М., а преминуо је дана године у С.. Б. М., рођ. Ф., од оца Ђ. и мајке К.рођ. Х., рођена је године у Б., Република М., а преминула је дана године у С.. Б. Ј.2 (Ј.) од оца Ј. и мајке М. рођ. Ф. је рођен године у С., а преминуо је дана године у Ч., Република М.

Среска градска комисија за конфискацију је дана 20.10.1945. године донела одлуку пословни број Кф. 259/945 којом је на основу Одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године и члана 30. Закона о конфискацији од 09.06.1945. у правној ствари утврђивања стања ствари у погледу имовине Б. Ј.1 и жене му М. рођ. Ф., Б. Ђ. и Б. Ј.2 млађег из С., конфискована целокупна имовина именованих у месту Ш. у корист Демократске Федеративне Југославије. У образложењу одлуке је као разлог конфискације имовине наведено да су именовани немачке народности, а у погледу Б. Ј.1 је наведено и да је добровољно отишао у немачку војску и то у СС формације.

Срески народни суд у Суботици је 25.04.1946. године донео закључак пословни број Вп. 1029/46 којим се на темељу члана 30. Закона о конфискацији конфискује имовина Б. Ј.1 и жене му М. рођ. Ф. и Б. Ђ. и Ј.2 млађег, која је уписана у бајмочки земљишно-књижни уложак и иста преноси у власништво ФНРЈ. Закључком је затражено од земљишно-књижног одељења да грунтовно спроведе закључак.

Б. Ј.,2 млађи, како се наводи у писменој документацији је био власник 1/2 дела непокретности уписаних у земљишно-књижни уложак број 6602, 10506, 36811 К.О. Суботица. Б. М. рођ. Ф. је била власник непокретности уписаних у земљишно-књижни уложак број 20675, 30384, 32421 К.О. Суботица. Б. Ј. и Б. М. рођ. Ф. су били власници у по 1/2 дела непокретности уписаних у земљишно-књижни уложак број 20649, 30383, 30385 К.О. Суботица. Б. Ј.1 је био власник непокретности уписаних у земљишно-књижни уложак број 20682, 32419 К.О. Суботица.

У допису НО Града Суботице број 6540/53 од 18.06.1953. године који је упућен Окружном јавном тужилаштву Суботица, наведено је да су Б. Ј.1 и Б. М. рођ. Ф. по народности Немци и да су се за време окупације, али и пре окупације, служили немачким језиком, као и да су се за време окупације декларисали као Немци. У допису је даље наведено да се за време рата није могло установити да је Б. Ј.1 био члан „К.“, да је његов старији син Ђ. стрељан као сарадник окупатора и да је М., ћерка Ђ., била члан немачке фашистичке организације „Д. ј.“ и декларисала се као Немица. За млађег сина Ј.2 је наведено да је по народности Немац, да је хвалио њено друштвено уређење и величао је као силу која се не може победити, те да је 1947. године са супругом и двоје деце побегао у М.

Народна Република Србија АП Војводина, Народни одбор СР за Суботицу је 05.12.1957. године донео решење којим се врши деконфискација некретнина у Ш. и то некретнина уписаних у земљишно-књижни уложак број 20682, 20649, 30383 и 30385, те умољава земљишно-књижни суд да стави ван снаге своје закључке и успостави пређашње стање у корист Б. Ј.1. У разлозима решења је наведено да је молбу поднео Б. Ј.1, који је навео да му је имовина конфискована као припаднику немачке народности, али да није био Немац, нити члан фашистичког друштва „К.“, да је по народности био Мађар. Даље је наведено да је током поступка утврђено да је Б. Ј.1 живео повучено,

није се бавио политиком пре ни након окупације, није сарађивао са окупатором и изјашњавао се као Мађар. Из наведених разлога је удовољено његовој молби.

Б. Ј.1 (Јаков) је током другог светског рата, септембра 1944. године био мобилисан у мађарску војску, а током мобилизације је пао у руско заробљеништво из ког се вратио кући новембра 1945. године. По повратку кући Градски народни одбор за други реон Суботице је 12.03.1946. године издао уверење да је Б. Ј.1., син Ј., рођен у С. године, по занимању земљорадник, ожењен, отац двоје деце, у политичком и моралном смислу исправан, да се за време окупације и после ослобођења није огрешио о интересе НОП-а и њихових борби и да се увек издавао за Мађара. Даље се у уверењу наводи да је именовани септембра 1944. године на позив мађарских окупатора био у мађарској војсци и као мађарски војник пао у руско заробљеништво одакле се у новемру 1945. године вратио. Б. Ј.1 (Ј.) није био мобилисан од стране немачке војске, нити је био члан СС формација.

Предлагачица наводи да су њени деда, баба и отац по националној припадности били Мађари, како су се изјашњавали. Она нема сазнања о томе да ли је неки предак био немачке националности.

Музеј В. Н. С. прегледом архивске грађе Комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача Војводине није пронашао податке за Б. Ј.1, Б. М. и Б. Ј. (Ј.). Архив С. увидом у архивску грађу која је до сада преузета од Б.-и. агенције је установио да не поседује досије за Б. Ј.1, Б. М. и Б. Ј.2 (Ј.). Архив Ј. увидом у архивску грађу Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача није пронашао податке за Б. Ј.1. Војни архив при М. о. РС прегледом архивске грађе није пронашао податке да је Б. Ј.1 и Б. М. суђено пред војним судом.

Покојни Б. Ј.1, Б. М. и Б. Ј.2 (Ј.) се не налазе на списку припадника окупационих снага Немачке за које је Државна комисија утврдила да су ратни злочинци, за злочине вршене у Југославији, а не налазе се ни на списку југословенских грађана, сарадника окупатора и њихових помагача за које је државна Комисија утврдила да су вршили ратне злочине, а који спискови се налазе у издању Архива Ј. „Документи из историје Југославије II и IV том“ аутора М. Ђ. З. и Ј. П. П.. Покојни се не налазе на списку лица одговорних за извршене злочине, које је сачинила Покрајинска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Војводини, садржаног у издању П. под називом „Злочини окупатора и њихових помагача у Војводини, прва група масовних злочина, улазак мађарске војске у Бачку и Барању 1941. године“ аутора Д. Њ..

На основу овако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд применио материјално право када је усвојио захтев за рехабилитацију и за пок. Б. Ј.1.

По оцени овога суда, првостепени суд је о свим чињеницама релевантним за пресуђење у овој правној ствари дао јасне и ваљане разлоге које у свему прихвата и овај суд, на основу правилне и потпуне оцене у поступку изведених доказа, па су супротни жалбени наводи којима се истиче да побијано решење не садржи разлоге о битним чињеницама што представља битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, оцењени као неосновани.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ бр.92/11од 07.12.2011. године) прописано је да се овим законом уређује рехабилитација и правне последице рехабилитације лица која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога, лишена живота, слободе или других права до дана ступања на снагу овог закона: 1) на територији Републике Србије без судске или административне одлуке; 2) изван територије Републике Србије без судске или административне одлуке војних и других југословенских органа, ако су имала или имају пребивалиште на

територији Републике Србије или држављанство Републике Србије; 3) судском или административном одлуком органа Републике Србије; 4) судском или административном одлуком војних и других југословенских органа, ако су имала или имају пребивалиште на територији Републике Србије или држављанство Републике Србије. Одредбом става 2 наведеног члана прописано је да право на рехабилитацију има лице из става 1. тачка 3) и 4) овог члана ако је судска или административна одлука донета противно начелима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и слобода. Чланом 2. наведеног закона прописано је да се не могу рехабилитовати и немају право на враћање имовине одузете на основу прописа из члана 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", број 72/11), припадници окупационих снага које су окупирале делове територије Републике Србије током Другог светског рата и припадници квислиншких формација, а који су извршили, односно учествовали у извршењу ратних злочина. Под лицима из става 1. овог члана, односно лицима из члана 5. став 3. тачка 3) Закона о враћању одузете имовине и обештећењу ("Службени гласник РС", број 72/11) сматрају се: 1) сва лица која су одлуком војног суда или другог органа под контролом Националног комитета ослобођења Југославије од дана ослобођења одређеног места проглашена за ратне злочинце, односно учеснике у ратним злочинима; 2) сва лица која су судови и други органи Демократске Федеративне Југославије и Федеративне Народне Републике Југославије, као и Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача током Другог светског рата прогласили да су ратни злочинци, односно учесници у ратним злочинима.

Неосновано се истиче у жалби да у конкретном случају нису били испуњени законом прописани услови за рехабилитацију сада пок. Б. Ј.2 у смислу цитираних законских одредби будући да је одлуком Среске градске комисије за конфискацију имовине у Суботици бр.Кф. 259/945 од 20.10.1945. године установљено да је Б. Ј.2 млађи (као и његови родитељи Б. Ј.1 и жена му Ф. М. и брат Б. Ђ.) лице немачке народности, па се стога на основу Одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године и Закона о конфискацији, његова целокупна имовина конфискује у корист ДФЈ, уз напомену да је Б. Ј.2 добровољно отишао у немачку војску и то у СС формације.

У првостепеном поступку је утврђено да се сада пок. Б. Ј.1 (Ј.) не налази на списку припадника окупационих снага Немачке за које је државна комисија утврдила да су ратни злочинци за злочине вршене у Југославији а не налази се ни на списку југословенских грађана, сарадника окупатора и њихових помагача за које је Државна комисија утврдила да су вршили ратне злочине. Исто тако, првостепени суд је на поуздан начин утврдио, ценећи садржину достављене документације од стране надлежних архива, да у надлежним архивима не постоји одлука којом је пок. Б. Ј.1 проглашен за ратног злочинца или сарадника окупатора, о томе не постоји одлука војног суда, другог органа под контролом Националног комитета ослобођења Југославије, одлука суда, нити другог органа ДФЈ и ФНРЈ. Поред тога, именовани се не налази ни на списку лица одговорних за извршене злочине које је сачинила Покрајинска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача у Војводини. Првостепени суд правилно утврђује и да сада пок. Б. Ј.1 није био члан СС формација, како је то наведено у одлуци Среске градске комисије за конфискацију у Суботици, пословни број Кф. 259/945 од 20.10.1945. године, с обзиром да из уверења Градског народног одбора за други реон Суботице од 12.03.1946. године произлази да је он био мобилисан у мађарску војску, те да је као мађарски војник пао у руско заробљеништво из кога се вратио у новембру месецу 1945. године. Исто тако је у предметном уверењу наведено и да је Б. Ј.1 у политичком и моралном смислу исправан,

те да се за време окупације и након ослобођења није огрешио о интересе НОП-а и њихових борби и да се увек издавао за Мађара.

Имајући у виду све напред наведено првостепени суд правилно налази да је доношење одлуке Среске градске комисије за конфискацију у Суботици, пословни број Кф. 259/945 од 20.10.1945. године која је имала за последицу лишење имовине сада покојног Б. Ј. било мотивисано идеолошким, политичким и националним разлозима при чему су испуњени услови из члана 1. став 2. Закона о рехабилитацији према коме право на рехабилитацију има лице из става 1. тачка 3. и 4. истог члана ако је судска или административна одлука донета противно начелима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и слобода.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи основано у питање законитост и правилност првостепене пресуде, овај суд је применом одредбе члана 401. тачка 2. Закона о парничном поступку у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, одлучио као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Милица Богдан Личен